

Eficacitatea acțiunilor de luptă – caracteristica de bază a subunităților și unităților de tancuri

Lt.col.prof.mil. Nicolae HĂLBAC

Eficacitatea – cerință de bază a acțiunilor militare ale structurilor de tancuri

Determinarea eficienței acțiunilor de luptă face posibilă imitarea luptei în toată complexitatea ei, folosind ca date inițiale tot ceea ce se știe despre trupele proprii și ale inamicului precum și despre condițiile în care ar putea să se desfășoare lupta.

Preocupările pe această linie se înscriu în ansamblul eforturilor care se întreprind la toate eșaloanele pentru studierea căilor de utilizare cu randament sporit a resurselor umane și materiale de care se dispune în diferite situații, urmărindu-se asigurarea unei înalte capacități combative a trupelor.

Analizând mecanismul eficienței acțiunilor de luptă duse de către marile unități (unități de blindate), constatăm că acesta nu poate rezulta numai din relația dintre efortul depus și efectul obținut, ci urmărește obținerea efectului dorit cu pierderi umane și materiale cât mai mici. Această cerință grupează specialiștii militari în cel puțin două categorii, și anume: unii, care consideră o acțiune militară eficientă când se atinge scopul cu orice preț (ignoră cheltuielile pentru atingerea scopului); alții, care centrează conceptul de eficiență pe resursele umane și materiale, arătând că eficiența acțiunilor de luptă reprezintă raportul dintre rezultat și cheltuielile făcute pentru atingerea sa, presupunând tacit că rezultatul este ideatic cu scopul (deși în realitate, suprapunerea poate fi parțială). În primul caz, eficiența acțiunilor de luptă este denumită „precizie” sau eficacitate, iar în al doilea caz „economicitate”.

Una din cele mai importante condiții ale sporirii acțiunilor de luptă duse de marile unități (unități de tancuri) o constituie formularea exactă a scopului. Acest lucru fiind atributul nemijlocit al comandantului, al actului de conducere pe care-l exercită, eficiența acțiunii va fi măsurabilă prin concordanța dintre rezultatele obținute și scopul, obiectivele anticipate, concordanță asociată bineînțeles și cu eforturile depuse pentru atingerea lor, cu cheltuielile de resurse și mijloace materiale, financiare și umane. La toate acestea se adaugă investiția de inteligență și timpul consumat pentru atingerea obiectivelor propuse.

Gradul (măsura) în care se realizează concordanța dintre rezultate și scop este desemnat(ă) prin noțiunea de eficacitate a acțiunii, implicit a conducerii acesteia.

Principalii factori care determină nivelul de eficiență sunt:

- structura organizatorică;
- sistemul informațional;
- metodele și tehnicile de conducere practicate;
- calificarea personalului;
- misiunea primită;
- terenul;
- condițiile de timp și anotimp etc.

Elementele de bază ale puterii de luptă ale structurilor de tancuri

Puterea militară a Forțelor Terestre constituie una din componentele importante ale puterii militare a României, determinată în mod direct de posibilitățile națiunii de a o amplifica, regenera și redimensiona la nevoie. Este condiționată în evoluția sa de potențialul: politic, economic, demografic, științific, cultural, psihomoral etc.

Puterea militară a Forțelor Terestre se identifică prin: locul și rolul efectivelor (personalului militar), armamentul și tehnica militară, structura organizatorică, coeziunea forțelor, starea și practica disciplinară, pregătirea pentru luptă a trupelor și capacitatea comandanților de a gândi, planifica, opera și acționa întrunit, inclusiv în structurile multinaționale.

Puterea de luptă este componenta esențială a capacității combative specifică structurilor militare de tancuri, exprimată integrator prin elementele capacității de distrugere a adversarului.

Elementele de bază ale puterii de luptă a unei structuri de tancuri sunt:

- conducerea;
- puterea de lovire;
- manevra;
- protecția;
- informațiile.

Nivelul maxim al puterii de luptă se obține prin aplicarea rapidă și sincronizată a tuturor elementelor sale.

Puterea de luptă se amplifică prin integrarea și coordonarea elementelor sale cu factorii de putere dați de înzestrarea, instruirea, conducerea, arta militară, doctrina operațională, moralul trupelor, condițiile de mediu, timp și situațiile operaționale favorabile.

Structurile de tancuri reprezintă forța principală de izbire din compunerea Forțelor Terestre care în cooperare cu celelalte genuri de arme și specialități sau independent desfășoară acțiuni militare decisive în orice

condiții de teren, timp și stare a vremii prin punerea în valoare a caracteristicilor de bază ale acestora.

Printre caracteristicile specificate în Tc.-1 – Doctrina Armei Tancuri și în literatura de specialitate, în special lucrarea „Blindatele moderne“ în care col.dr. Gheorghe Toma enumeră și detaliază următoarele:

a) *străpungerea* – subunitățile de tancuri își concentrează întreaga forță în punctul cel mai slab al sistemului de apărare al inamicului și atacă prin surprindere. Străpungerea se realizează pe un front îngust, lățimea fâșiei fiind lărgită ulterior, pe măsura introducerii de noi forțe, așa-numitul „torent care se extinde“;

b) *penetrația* – în timp ce flancurile sunt asigurate de structurile de infanterie, tancurile, prin acțiuni independente pătrund adânc în dispozitivul inamicului, în căutarea aliniamentelor de apărare cele mai slab apărate și care pot fi rupte rapid. Tancurile înaintează rapid fiind sprijinite din aer de către aviația proprie;

c) *obiectivul* subunităților de tancuri este de a transforma un succes tactic într-unul operativ sau strategic. Acest lucru se realizează prin intermediul „metodei indirecte“: gruparea principală de forțe a inamicului este nimicită nu direct, ci prin neutralizarea (distrugerea) forțelor și a mijloacelor care exercită sau intermediază comanda, celelalte forțe devenind inoperante „de facto“. Gruparea de forțe fără îndrumare, fără un stat major sau cu un stat major derutat sau intrat în panică care nu mai poate coordona acțiunile de luptă este redusă la stadiul de adunătură. La fel de dăunător este și impactul psihologic;

d) *mobilitatea* – până de curând mobilitatea era limitată la puterea motorului. În prezent tancurile sunt suple, au viteze ridicate, merg rapid în terenuri accidentate, pot schimba direcția de mers și pot evita focul armamentului antitanc;

e) *puterea de foc* – creșterea puterii de foc înseamnă atât mărirea probabilității de lovire a țintei de la prima lovitură, cât și a eficacității muniției la țintă. Tancurile sunt înzestrate cu stabilizatoare cu sistem de ochire din ce în ce mai modern. Crește astfel frecvența de tragere, iar timpul efectiv de luptă scade. Puterea de foc se va materializa în viitor, nu prin numărul de tancuri, ci prin densitatea focului. Noile tehnici sporesc probabilitatea de lovire până la 80 – 95%, lupta nu se va modifica, ci numai o va accelera.

Evoluția structurilor organizatorice ale subunităților și unităților de tancuri

Se pare că domeniul proiectării tancurilor se află în pragul unor modificări conceptuale fără precedent. Noua tehnologie, aflată deja pe banda de producție, va da proiectanților posibilitatea de a se îndepărta de

conceptul clasic de tanc cu turelă, abordând noi concepte, cu toate caracteristicile cerute unui tanc – mobilitate mare, siluetă joasă, protecție prin blindaj mai bună, greutate mică și putere de foc mare îmbunătățită.

Motoarele mai compacte, existente în prezent, din clasa 850 CP (635 KW) furnizează suficientă putere pentru ca un autovehicul ușor blindat să aibă o suplețe suficient de mare încât să permită adăugarea de blindaj protector.

Tunul montat în exterior va reduce silueta autovehiculului precum și suprafața expusă armamentului antitanc inamic. Dezavantajul unor astfel de tunuri este dependența de un încărcător automat.

Pentru a-și îndeplini rolul de principală forță de izbire și de manevră, tancurile din înzestrare trebuie să corespundă următoarelor cerințe:

- să se deplaseze în orice condiții de teren;
- să treacă din mișcare cursurile de apă (prin vad, vad adânc și pe sub apă);
- să fie transportate pe calea ferată și pe calea aerului;
- să aibă o mare rază de acțiune;
- să aibă ca mijloc de propulsie turbine cu gaz, motoare diesel cu turbocompresor sau motoare policarburant de mare putere;
- turela și cutia blindată să fie astfel alcătuite încât să reziste loviturilor executate cu armele antitanc moderne;
- compartimentul de luptă, cel al motorului și transmisiei, precum și magazia de muniții să poată fi închise ermetic;
- dotarea tancurilor cu instalație centrală de filtro-ventilație, instalație automată de stingere a incendiilor și instalație de fumizare;
- creșterea raportului putere/greutate;
- creșterea vitezei de acțiune în teren mediu frământat;
- reducerea dimensiunilor tancului fără a-i fi afectate capacitatea de trecere, unitatea de foc și plinul de carburant;
- soliditate structurală și siguranță în exploatare;
- economicitate în fabricare și exploatare, sporirea fiabilității concomitent cu reducerea lucrărilor de întreținere și reparații;
- tipurile de bază ale tancurilor să poată fi adaptate la diferite misiuni (de comandă, de sprijin sau de mentenanță).

Ca atribut al conducerii, organizarea înseamnă elaborarea structurilor, a normelor și metodelor de acțiune, adaptarea și exploatarea lor efectivă.

Structura de organizare vizează stabilirea și aplicarea complexului de misiuni care asigură atingerea obiectivelor prevăzute în condițiile unei eficiențe maxime.

Legea dependenței structurilor organizatorice, a formelor și procedeelelor acțiunilor de luptă față de nivelul dezvoltării armamentului și

tehnicii militare impune perfecționarea continuă a structurilor organizatorice, înlăturarea celor depășite, promovarea unora noi, superioare.

Se consideră că structura de organizare a trupelor de tancuri trebuie să se bazeze pe următoarele principii:

- să corespundă scopului pentru care au fost create;
- să asigure convergența eforturilor fiecărui eșalon;
- să asigure specializarea acestor structuri din punct de vedere al tehnicii din înzestrare, a varietății formelor și procedeele de acțiune;
- economia forțelor și mijloacelor este determinată de cantitatea limitată de tancuri;
- să delimiteze atribuțiile și să precizeze răspunderile de la nivel echipaj până la cea mai mare structură, ca o condiție esențială pentru îndeplinirea cu succes a misiunilor;
- să stabilească și ofere continuitate măsurilor organizatorice, principiu ce decurge din complexitatea sistemului militar care presupune ca toate îmbunătățirile ce se aduc structurii organizatorice a trupelor să nu complice organizarea existentă, să nu îngreuneze formarea dispozitivelor acționale și manevra pe timpul ducerii acțiunilor militare;
- să asigure proporționalitatea justă între elementele de conducere, de luptă și de logistică pentru a nu crea disfuncționalități.

Datorită caracteristicilor de luptă, tancurile sunt cele mai indicate pentru ducerea unor acțiuni militare cu caracter decisiv.

Tancurile reprezintă principala forță de izbire a Forțelor Terestre și vor înainta cu impetuozitate în dispozitivul inamicului.

În prezent, în toate armatele statelor europene se preconizează ca trupele de tancuri să fie întrebuințate în luptă ca fiind constituite în unități și mari unități de tancuri. Se consideră că în compunerea acestora trebuie să intre subunități (unități) de alte arme, formând astfel puternice grupări de blindate, dând posibilitatea îndeplinirii unor misiuni independente.

Folosirea eficientă a tancurilor se poate realiza într-un teren favorabil întrebuințării lor, iar abordarea cât mai judicioasă și profundă a misiunii precum și pregătirea acesteia cu minuțiozitate obligă structura organizatorică a fiecărui eșalon să țină seama de:

- sprijinul logistic care să asigure toate condițiile îndeplinirii misiunilor, indiferent de modul de acțiune al blindatelor;
- trupele care nu trebuie să fie immobilizate în acțiuni din cauza lipsei de carburanți lubrifianți și muniție în special.

Și în viitor, pentru blindate, în special pentru tancuri, eficiența va fi pusă în valoare numai de o concepție doctrinară, flexibilă eminentemente ofensivă, mai ales în plan tactic și operativ.

Bibliografie

1. Col. Șaramet, Puiu, *Tactica tancurilor*, (curs) Sibiu, Editura Academiei Trupelor de Uscat, 2000.
2. Col.dr. Toma, Gheorghe, *Blindatele moderne*, București, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, 1998.
3. Col.dr. Toma, Gheorghe, *Tactica blindatelor*, București, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, 2002.
4. ^{***}, *Manualul pentru luptă al batalionului de tancuri*, (provizoriu), Pitești, 2002.
5. ^{***}, Tc.-1 – *Doctrina Armei Tancuri*, Pitești, 1999.